

OBSAH

Slovo o autorech	XIII
Seznam zkratk	XV
Předmluva	XIX
Úvod	XXI

Obecná část

1 Sociální práva a jejich zakotvení v mezinárodním právu	3
1.1 Ochrana sociálních práv ze strany mezinárodních organizací států	3
1.1.1 Mezinárodní organizace práce	3
1.1.2 Mezinárodní úmluvy a doporučení	4
1.1.3 Organizace spojených národů	6
1.1.3.1 Všeobecná deklarace lidských práv	6
1.1.3.2 Pakty o lidských právech	8
1.1.3.3 Další dokumenty	8
1.2 Rada Evropy (RE)	9
1.2.1 Základní mezinárodní úmluvy v sociální oblasti	9
1.2.1.1 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	10
1.2.1.2 Prozatímní evropská dohoda o systémech sociálního zabezpečení	11
1.2.1.3 Evropská sociální charta	11
1.2.1.4 Evropská úmluva o sociálním zabezpečení a Evropský zákoník sociálního zabezpečení	15
1.3 Postavení mezinárodních a evropských sociálních smluv a úmluv v systému práva zemí EU	16
1.4 Vymáhání sociálních práv, mezinárodní kontrola provádění	17
1.4.2 Evropský soud pro lidská práva	18
1.4.3 Kontrola a donucení v EU	19
2 Vývoj zakotvení sociálních práv v právu EU, vývoj sociální politiky EU	21
2.1 Počátky evropské ekonomické integrace a vznik Evropských společenství (1957–1958)	22
2.2 Mobilita pracovní síly a sociální práva (1958–1972)	23

2.2.1	Svoboda pohybu – evropské sociální normy v oblasti volného pohybu pracovníků	26
2.3	Rovnost – rovné pracovní a životní podmínky, ochrana zaměstnanců (1972–1984)	29
2.3.1	Rovné zacházení s muži a ženami	29
2.3.2	Ochrana pracovních podmínek	30
2.4	Ochrana pracovních podmínek a první katalog sociálních práv (1987–1992).	31
2.4.1	Komunitární charta základních sociálních práv pracovníků. . .	33
2.4.2	„Strategie konvergence“	35
2.5	Zrovnoprávnění sociálněpolitických a ekonomických cílů v primárním právu ES (1993–1997).	36
2.5.1	Smlouva o založení EU a Dohoda o sociální politice.	36
2.6	Další etapa evropské integrace (1997–2007)	40
2.6.1	Zelená kniha – Evropská sociální politika	41
2.6.2	Bílá kniha – Evropská sociální politika	42
2.6.3	Modernizace a zlepšení sociální ochrany v Evropské unii	43
2.6.4	Koncentrovaná strategie modernizace sociální ochrany.	44
2.7	Evropská unie se chystá k největšímu rozšíření ve svých dějinách (2000–2007).	45
2.7.1	Zasedání Evropské rady	45
2.7.1.1	Zasedání Evropské rady v Nice (2000).	45
2.7.1.2	Zasedání Evropské rady ve Stockholmu (2001).	46
2.7.1.3	Zasedání Evropské rady v Barceloně (2002)	47
2.7.1.4	Zasedání Evropské rady v Bruselu (2003)	48
2.7.2	Smlouvy	48
2.7.2.1	Smlouva o rozšíření EU (2003–2004)	48
2.7.2.2	Lisabonská smlouva o EU (2007).	49

3 Financování ochrany sociálních práv v rámci EU 53

3.1	Příjmy EU	55
3.2	Výdaje rozpočtu EU	56
3.3	Fondy EU	56
3.3.1	Strukturální fondy	57
3.3.1.1	Evropský sociální fond	57
3.3.1.2	Evropský fond pro regionální rozvoj	58
3.3.2	Další fondy, které financují aktivity se sociálním rozměrem . . .	59
3.3.2.1	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova.	59
3.3.2.2	Evropský námořní a rybářský fond.	59
3.3.2.3	Finanční nástroj pro řízení rybolovu.	60
3.3.2.4	Fond soudržnosti (CF)	61
3.3.2.5	Evropský fond solidarity (EUSF).	61
3.3.2.6	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizací	62

3.4	Programy EU	62
3.5	Nástroj předvstupní pomoci	63
3.5.1	Fond SAPARD	64
3.5.2	Fond ISPA	64
3.5.3	Fond PHARE	64
3.5.4	Fond IPA	64
3.5.5	Program TACIS	65
3.6	Financování v programovém období 2014–2020	65

Zvláštní část

1	Rovnost a zákaz diskriminace v sociálním právu EU	69
1.1	Pojmy a koncepty související s rovností	69
1.1.1	Rovnost	69
1.1.2	Formální a materiální rovnost	72
1.1.3	Porušení rovnosti a rovnoprávnosti	75
1.1.4	Diskriminace	76
1.1.5	Přímá a nepřímá diskriminace	78
1.1.6	Diskriminační důvody	80
1.1.7	Vícenásobná diskriminace	81
1.2	Zakotvení rovnosti v právu mezinárodních organizací	83
1.2.1	Mezinárodní organizace práce a rovnost	83
1.2.1.1	Úmluva č. 100 o stejném odměňování pracujících mužů a žen za práci stejné hodnoty z roku 1951	85
1.2.1.2	Úmluva č. 111 o diskriminaci (zaměstnání a povolání) z roku 1958	85
1.2.1.3	Úmluva č. 156 o rovných příležitostech a rovném zacházení se zaměstnanci a zaměstnankyněmi s rodinnými odpovědnostmi z roku 1981	86
1.2.1.4	Další doporučení	87
1.2.2	OSN a její role v zakotvení rovnosti	88
1.2.2.1	Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen	90
1.2.2.2	Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace	93
1.2.2.3	Úmluva o právech osob se zdravotním postižením ...	94
1.3	Zakotvení rovnosti v dokumentech Rady Evropy	96
1.3.1	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy	96
1.3.1.1	Segregace ve školství v judikatuře ESLP	100
1.3.1.2	Vybrané diskriminační případy před ESLP	103
1.3.2	Evropská sociální charta	110

1.4	Rovnost v právu Evropské unie – od genderu přes další důvody k vícenásobné diskriminaci?	111
1.4.1	Letmý pohled do historie	112
1.4.2	K diskriminačním důvodům v právu EU	117
1.5	Vybrané otázky související s rovností a zákazem diskriminace v právu EU	120
1.5.1	Rovnost v systémech sociálního zabezpečení v právu EU	120
1.5.1.1	Zákaz diskriminace v systémech sociálního zabezpečení dle směrnice 2000/78	120
1.5.1.2	Rovné postavení mužů a žen v systémech sociálního zabezpečení	122
1.5.2	Slad'ování pracovního a rodinného života	127
1.5.3	Diskriminace z důvodu rasy a etnického původu	137
1.5.4	Zákaz diskriminace pouze na základě náboženství?	138
1.6	Specifické koncepty v právu a politice EU směřované k materiální rovnosti	141
1.6.1	Pozitivní opatření	141
1.6.2	Pozitivní povinnosti	143

2 Volný pohyb osob v EU a jeho sociální souvislosti 147

2.1	Letmý pohled do historie úpravy volného pohybu osob v Evropě.	148
2.1.1	Mezinárodní organizace práce	148
2.1.2	Rada Evropy	150
2.2	Volný pohyb osob zakotvený v primárním právu EU.	151
2.3	Volný pohyb osob zakotvený v sekundárním právu EU.	153
2.3.1	Volný pohyb vs. koordinace – protiklady, či kompatibilní nástroje?	157
2.3.2	Koordinace sociálního zabezpečení v EU – působnost a principy	159
2.3.2.1	Základní principy koordinace	162
2.3.3	Podpora volného pohybu dalšími předpisy EU	169
2.3.3.1	Směrnice pro další podporu volného pohybu osob	169
2.3.3.2	Směrnice o přeshraniční zdravotní péči	171
2.3.3.3	Směrnice zaručující volný pohyb v rámci EU i mimo základní důchodové systémy	172
2.4	Vybrané otázky související s volným pohybem osob.	173
2.4.1	Vliv občanství EU na postavení migrujících osob a jejich sociální nároky	174
2.4.2	Rozhodovací činnost SDEU v oblasti zvláštních nepríspevkových dávek – možný bič na osoby ohrožené diskriminací.	175
2.4.2.1	Případ <i>Hendrix</i>	177

2.4.2.2	Případ <i>Sain Prix</i>	177
2.4.2.3	Rozsudek ve věci <i>Brey</i>	178
2.4.2.4	Případ <i>Dano</i>	180
2.4.2.5	Případ <i>Alimanovič</i>	182
2.4.2.6	Případ <i>Florea Gusa</i>	183
2.4.3	Občané třetích států – volný pohyb a koordinace sociálního zabezpečení	184
2.4.3.1	Volný pohyb osob ve vztahu k občanům třetích států	184
2.4.3.2	Koordinace sociálního zabezpečení ve vztahu k občanům třetích států	187

3 Pracovněprávní ochrana v právu EU 193

3.1	Letmý pohled do historie a mezinárodních souvislostí	194
3.1.1	Mezinárodní organizace práce – hlavním mottem ochrana práce	194
3.2.1	OSN – ochrana práva na práci a pracovních podmínek	195
3.1.2	Rada Evropy – zvláštní důraz na sociální práva související s prací	196
3.2	Ochrana práce v primárním právu EU	196
3.3	Pracovní právo EU v sekundárních předpisech EU	200
3.3.1	Ochrana pracovních podmínek	201
3.3.1.1	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	201
3.3.1.2	Organizace pracovní doby	202
3.3.1.3	Pracovní doba ve specifických sektorech	204
3.3.1.4	Právo zaměstnance na informace o podmínkách práce	206
3.3.2	Atypické formy práce	207
3.3.2.1	Práce na částečný úvazek	207
3.3.2.2	Pracovní poměr na dobu určitou	209
3.3.2.3	Agenturní zaměstnávání v rámci EU	211
3.3.2.4	Vysílání zaměstnanců	214
3.3.2.4.1	Případ <i>Viking</i>	215
3.3.2.4.2	Případ <i>Laval</i>	217
3.3.2.4.3	Případ <i>Rüffert</i>	218
3.3.3	Ochrana práv zaměstnanců na informace a projednání	220
3.3.3.1	Ochrana zaměstnaneckých práv při převodu vlastnictví podniků	221
3.3.3.2	Ochrana zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele	222
3.3.3.3	Hromadné propouštění: informování a projednání se zaměstnanci	225
3.3.3.4	Právo na nadnárodní informace	226

4	Evropské právo na zdraví	229
4.1	Úvodní poznámky	229
4.1.1	Veřejné financování zdravotnictví	230
4.2	Právo na zdraví ve světovém a evropském mezinárodním právu. . . .	231
4.2.1	Světová zdravotnická organizace	231
4.2.2	Další celosvětové mezinárodní organizace	232
4.2.3	Celoevropské základní právo na zdraví	234
4.3	Právo na zdraví, jeho ochranu a podporu a péči o něj v Evropské unii	236
4.3.1	Východiska integrace zdravotnictví v Evropské unii	236
4.4	Opatření pro úroveň a dostupnost zdravotnického zboží a zdravotní péče v sekundárním právu	237
4.4.1	Zdravotnický materiál, personál, podnikání ve zdravotnictví.	237
4.4.2	Zdravotní zabezpečení migrantů v Evropské unii	238
4.4.2.1	Osoby bez občanství některého ze států EU	239
4.4.2.2	Postavení uprchlíků	239
4.4.3	Určení příslušnosti pro zdravotní zabezpečení	240
4.4.3.1	Vyhledávání zdravotní péče mimo domovský stát . . .	241
4.4.3.1.1	Plánovaná péče	242
4.4.4	Kodifikace – patientská směrnice	244
4.4.5	Příspěvek Evropské unie v oblasti zdravotnictví	244
4.5	Spolupráce v oblasti zdravotnictví na úrovni EU	245
5	Evropské právo na vzdělání	247
5.1	Úvodní poznámky	247
5.1.1	Právo na vzdělání či na vzdělávání	247
5.2	Zakotvení práva na vzdělání v mezinárodním právu	249
5.2.1	Specializované mezinárodní organizace (UNESCO, UNICEF)	249
5.2.2	Právo na vzdělání v dokumentech Organizace spojených národů	250
5.2.3	Sledování úrovně a výsledků vzdělávání (OECD – PISA) . . .	252
5.2.4	Dopady celosvětové hospodářské liberalizace	252
5.2.5	Celoevropský standard práva na vzdělání	253
5.2.6	Boloňský proces	254
5.3	Právo na vzdělání v Evropské unii	254
5.3.1	Jazykový režim vzdělávání	256
5.3.2	Možnost vyhledání školského vzdělávání za hranicemi. . . .	257
5.3.3	(Ne)mobilita dětí a mladistvých	257
5.3.3.1	Studentská mobilita	258
5.3.4	Sociální zabezpečení při studiu	260
5.3.5	Podpora studentské mobility Evropskou unií	261

5.3.6	Uznávání profesních kvalifikací	262
5.3.7	Vzdělávání přistěhovalců z nečlenských států	263
5.3.8	Politika Evropské unie na poli vzdělávání	263

6 Sociální politiky EU 265

6.1	Sociální politika v primárním právu EU.	265
6.2	Otevřená metoda koordinace – cesta pro sociální politiku EU.	267
6.3	Evropa 2020 – ambiciózní projekt s trhlinami	269
6.4	Boj EU proti chudobě a sociálnímu vyloučení.	271
6.4.1	Program sociálního začleňování	273
6.4.2	Výrazné snížení počtu osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením	273
6.4.3	Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení.	273
6.4.1	Sociální začleňování Romů	275
6.5	Udržitelné důchody.	279
6.6	Evropský pilíř sociálních práv	280
6.6.1	Tři hlavní oblasti.	283

Závěr	285
-----------------	-----

Summary	288
-------------------	-----

Použitá literatura	289
------------------------------	-----

Použitá rozhodnutí ESD/SDEU	299
---------------------------------------	-----

Použitá rozhodnutí ESLP	304
-----------------------------------	-----

Věcný rejstřík	306
--------------------------	-----